

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ระดับความรู้ ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ของผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงการเปรียบเทียบความแตกต่าง ความรู้ ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ระหว่าง อสร. และ นักเรียนฯ ตลอดจนศึกษาถึงความเกี่ยวข้องของปัจจัยทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจ กับ ความรู้ ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ของทั้ง 2 กลุ่ม เช่นกัน ทำการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นโรงเรียน ในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล ในเขตสุขาภิบาล นอกเขตสุขาภิบาลและดำเนินการสุ่มโรงเรียนในแต่ละเขต เขตละ 2 โรงเรียน หลังจากนั้นในกลุ่มนักเรียนดำเนินการสุ่มโดยใช้หน่วยเป็น ห้องเรียน ด้วยวิธีการ simple random sampling แล้วทำการศึกษานักเรียนทุกคนที่อยู่ในห้องเรียนนั้น ส่วน อสร. ทำการศึกษาจาก อสร. ทุกคนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ ซึ่งตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งสิ้นเท่ากับ 983 คน เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 780 คน อสร. 203 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจากผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของ อสร. และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลักษณะทั่วไปของ อสร. และนักเรียนฯ ที่ทำการศึกษ จำนวน 983 คนพบว่า อสร. และนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่ม กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 43.3 และ 36.9 ตามลำดับ โดยเฉพาะใน อสร. ทั้งนี้เนื่องจากบางโรงเรียนทำการคัดเลือก

ยสร.ใหม่ ซึ่งในหลักการคัดเลือกนั้น จะคัดเลือกนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 มากที่สุด รวมทั้งมีนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา จึงทำให้มีนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 มากกว่าชั้นปีอื่น ๆ ส่วนแผนกที่ศึกษา ทั้ง 2 กลุ่มโดยส่วนใหญ่เป็น ยสร.และนักเรียนฯ ที่เรียนอยู่ในแผนกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ร้อยละ 86.7 และร้อยละ 73.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของทุกโรงเรียนนั้น มักจะมีแผนกวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ อยู่ทุกโรงเรียน และบางโรงเรียนมีหลายห้องเรียน ขณะที่แผนกอื่น ๆ เช่น แผนกพาณิชยการ-อุตสาหกรรม บางโรงเรียนอาจจะไม่เปิดสอน ดังนั้นในการสมัครตัวอย่าง จึงมีโอกาสที่ ยสร.และนักเรียนฯ ที่ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ใน แผนกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ได้ เกรดเฉลี่ยของ ยสร.มากที่สุดอยู่ในช่วง 2.1- 3.0 เท่ากับร้อยละ 52.7 ส่วนเกรดเฉลี่ยของนักเรียนพบมากที่สุดอยู่ในช่วงต่ำกว่า 2.0 เท่ากับร้อยละ 54.9 ซึ่งการที่เกรดเฉลี่ยของ ยสร.สูงกว่านักเรียนนั้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากแนวทางในการคัดเลือก ยสร. ที่โดยส่วนใหญ่จะคัดเลือกจากเด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ดี มีลักษณะการเป็นผู้นำ แล้วได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับโรดเอดส์

อายุของ ยสร.และนักเรียนฯอยู่ในช่วง 14 - 19 ปี โดย ยสร.อายุ จะอยู่ในช่วง 16 ปีมากที่สุด เท่ากับ 29.1 และนักเรียน พบมากที่สุดอายุ 16 ปีเช่นกัน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 33.8

เพศของ ยสร. และนักเรียนฯ โดยส่วนใหญ่ ยสร. จะเป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.5 สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ในบางโรงเรียนก่อนการคัดเลือก จะใช้วิธีการรับสมัครก่อน ซึ่งผู้ที่มาสมัครส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ดังนั้นเมื่อคัดเลือกแล้วจึงมีโอกาสเป็นเพศหญิงมากเพศชาย ในขณะที่ นักเรียนฯ พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเพศชายมากกว่าเพศหญิงเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 52.8 และ 47.2

สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา ส่วนใหญ่ของทั้ง ยสร.และนักเรียนฯ บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และร้อยละ 80.5 อาชีพหลักของบิดา-มารดา มากที่สุดของ ยสร.และนักเรียน คือ เกษตรกรรม ร้อยละ 42.4 และร้อยละ 42.7 ส่วนรายได้ของครอบครัวมากที่สุดของ ยสร.และนักเรียนฯ จะอยู่ในช่วง 1,001- 3,000 บาท/เดือน เท่ากับ ร้อยละ 19.2 และ 20.3 ของทั้ง 2 กลุ่ม ซึ่งนับว่าเป็นที่มีรายได้ไม่สูงมากนัก ส่วนรายรับของ ยสร. และนักเรียนฯต่อเดือนจะอยู่ในช่วง 250 - 500 บาท มากที่สุด คือ ร้อยละ 49.3 และ 39.5 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนเรียนอยู่ในเขตเทศบาล เพราะมักจะมีค่าใช้จ่ายค่าน้ำมากกว่าเขตอื่น

เช่น ต้องเสียค่ารถหรือค่าอาหารกลางวันด้วย ส่วนรายรับที่รองลงมาได้แก่ ค่ากว่า 250 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.6 และ 25.1 ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในเขตสหวิทยาเขต และมากที่สุดคือนอกเขตสหวิทยาเขต เนื่องจากนักเรียนบางส่วนนำอาหารมารับประทานเอง ค่าใช้จ่ายต่างๆ จึงลดลงไปด้วย และเมื่อให้ สสร. และนักเรียนประเมินรายรับว่าพอใช้จ่ายหรือไม่ พบว่าพอเพียงมากที่สุด คือ ร้อยละ 64.0 และ ร้อยละ 59.8 ส่วนที่พอกำจ่ายส่วนใหญ่ของทั้ง สสร. และนักเรียน อาศัยอยู่กับบิดา/มารดา คิดเป็นร้อยละ 67.49 และร้อยละ 72.82

การประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์พบว่าทั้ง สสร. และนักเรียนประเมินตนเองว่ามีความรู้ปานกลาง มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.8 และร้อยละ 49.6 ส่วนสิ่งที่ต้องการรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์นั้น สสร. ต้องการรู้เรื่องการติดต่อของโรคและการป้องกันโรคเท่า ๆ กัน คือ ร้อยละ 38.9 ส่วนนักเรียนต้องการรู้เรื่องการป้องกันโรคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมาได้แก่การติดต่อของโรค คิดเป็นร้อยละ 34.5

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ ทั้ง สสร. และนักเรียนรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.06 และ 76.16

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

ในการศึกษานี้ได้แบ่งคำถามเกี่ยวกับความรู้ออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ จากการศึกษาพบว่า

2.1 หมวดความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ พบว่า สสร. และนักเรียนโดยส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ได้ถูกต้อง จะมีเพียงบางข้อเท่านั้นที่ตอบผิดเช่นในคำถามว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อได้โดยการบริจาคเลือด มี สสร. ตอบถูกเพียงร้อยละ 47.3 และนักเรียนตอบถูกเพียงร้อยละ 37.8 ซึ่งแสดงว่าทั้ง 2 กลุ่ม ยังไม่ทราบหรือมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการบริจาคเลือดว่าสามารถทำให้ติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ศูนย์ระบาดวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2534) ที่พบว่านักเรียนจำนวนน้อยที่มีความรู้ถูกต้องในการติดเชื้อโรคเอดส์โดยการบริจาคโลหิต

2.2 หมวดความรู้เกี่ยวกับทางออกของเชื้อเอดส์จากร่างกายพบว่าโดยส่วนใหญ่ของทั้ง 2 กลุ่มตอบได้ถูกต้อง โดยข้อที่ตอบถูกน้อยที่สุดคือโรคเอดส์สามารถติดต่อได้ทางน้ำลายและน้ำตา ซึ่งตอบถูกเพียงร้อยละ 74.4 และร้อยละ 70.4 แสดงว่ามี สสร. และนักเรียนส่วนหนึ่งที่ยังไม่ทราบหรือเข้าใจผิดในเรื่องนี้

ซึ่งเมื่อนำความรู้เรื่องโรคเอดส์ในข้อ 2.1 และ 2.2 มาเปรียบเทียบกับการศึกษาของ วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย (2531) พบว่า เขาชนอายุ 15-24 ปี ตอบคำถามเรื่องการติดต่อเชื้อโรคเอดส์ได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 58.6 จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ของ สสร. และนักเรียนสูงกว่าของเขาชน ซึ่งอาจเป็นเพราะมีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ผ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้นในปัจจุบัน

2.3 หมวดความรู้เกี่ยวกับภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่เป็นร่วมกับโรคเอดส์โดยคำถามในข้อนี้ มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการทราบว่า สสร.และนักเรียน ทราบดีถึงภาวะการแทรกซ้อนที่เป็นร่วมกับโรคเอดส์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงความรุนแรงของโรคเอดส์ ในหมวดนี้ สสร. และนักเรียนจะตอบคำถามได้ถูกต้องน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับหมวดอื่น ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนตอบถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ โรคถุงน้ำดี และปอดบวม ซึ่งตอบถูกเพียงร้อยละ 27.7 และร้อยละ 29.5 จึงเป็นสิ่งที่แสดงว่าจะต้องให้ความรู้เพิ่มเติม แก่ สสร.และนักเรียน ให้มากขึ้น เพื่อเน้นอันตรายของโรคเอดส์มากขึ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย (2531) พบว่า เขาชนอายุ 15-24 ปี มีความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคเอดส์ถูกต้องร้อยละ 46.2 ซึ่งสูงกว่าในการศึกษารั้งนี้

2.4 หมวดการป้องกันตนเองไม่ให้ติดเชื้อโรคเอดส์ ในหมวดนี้มีบางข้อที่ สสร.และนักเรียนตอบได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ เช่นในข้อการป้องกันตนเองโดยใช้ถุงยางอนามัย เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนที่ไม่แน่ใจว่ามีเชื้อโรคเอดส์ สสร.ตอบถูกเพียงร้อยละ 25.6 นักเรียนตอบถูกเพียง ร้อยละ 27.7 ซึ่งแสดงว่า สสร.และนักเรียน ยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันโรคเอดส์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องให้ความรู้เรื่องเหล่านี้โดยเร็วในประชากรกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของวีรสิทธิ์ สิทธิไตรย (2531) และวณี ปิ่นประทีป (2534) พบว่า เขาชนและนักเรียน ตอบคำถามในการป้องกันโรคเอดส์ได้ถูกต้อง ร้อยละ 41 และ ร้อยละ 43 ตามลำดับ และพบว่าข้อที่ สสร.และนักเรียน ตอบไม่ทราบมากที่สุด คือ การที่สามารถป้องกันตนเองได้ด้วยความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 2 กลุ่มยังขาดความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศศึกษา ซึ่งในปัจจุบันยังเป็นเรื่องที่ไม่มีการเรียนการสอนอย่างจริงจังในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในความรู้เรื่องโรคเอดส์หมวดต่าง ๆ นั้น โดยส่วนใหญ่แล้ว สสร.และนักเรียน มีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ ศุภจรี วรกิจวัฒน์ (2533) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นข้อที่ นักเรียนยังไม่ทราบ และยังมีความ

เข้าใจผิด ในเรื่องการติดต่อของโรคเอดส์ การป้องกันโรค ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการให้ความรู้เพิ่มเติมต่อไป

3.ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งหมด 10 ข้อ โดยแบ่งเป็นทัศนคติด้านบวก 5 ข้อ ด้านลบ 5 ข้อ จากการศึกษาพบว่า

ทัศนคติด้านบวก ข้อที่ทั้งยสธ. และนักเรียนฯ แสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุดคือข้อที่กล่าวว่าปัจจุบันเป็นโรคที่เป็นปัญหาสังคมสูงถึงร้อยละ 81.8 และ 81.0 แสดงว่าทั้ง 2 กลุ่มตระหนักถึงความรุนแรงของโรคเอดส์ ส่วนข้อที่ทั้ง 2 กลุ่ม แสดงความเห็นด้วยอย่างน้อยที่สุดได้แก่ข้อ ถ้าห้องเรียนของท่านมีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ท่านสามารถเรียนร่วมห้องได้ โดย ยสธ. แสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่ง สูงกว่านักเรียนฯเล็กน้อยเท่ากับร้อยละ 47.3 และร้อยละ 39.2 และรองลงมาคือท่านคิดว่าจะหลีกเลี่ยงการติดเชื้อโรคเอดส์ได้ ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มแสดงความเห็นด้วยอย่างยิ่งเท่า ๆ กัน เท่ากับ ร้อยละ 55 เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกันแล้วจะเห็นได้ว่าทั้ง ยสธ. และนักเรียนฯ อาจจะมีกังวลอยู่บ้างในการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยเอดส์ และอาจจะมีคามไม่แน่ใจอยู่บ้างในการที่สามารถหลีกเลี่ยงไม่ให้ติดเชื้อเอดส์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอังสนา บุญธรรม (2534) ซึ่งนักเรียนฯในเขตชนบทและเขตเมือง ไม่รังเกียจที่จะเรียนหนังสือร่วมห้องกับผู้ติดเชื้อเอดส์ได้ถึงร้อยละ 59.6 และ ร้อยละ 64.6 ส่วนทัศนคติในด้านลบพบว่าข้อที่ ยสธ. และนักเรียนฯ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด คือ การที่รัฐบาลจัดสถานที่ให้ผู้ป่วยอยู่ต่างหากถึงจะไม่สูงมากนักคือร้อยละ 19.7 และร้อยละ 21.8 แต่แสดงถึงการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกับผู้ป่วยโรคเอดส์ได้อยู่บ้าง

แต่เมื่อนำคะแนนของทัศนคติมาจัดระดับพบว่าใน ยสธ. มีทัศนคติในระดับสูง (43 - 50 คะแนนขึ้นไป) สูงกว่านักเรียนฯค่อนข้างมาก ซึ่งเท่ากับร้อยละ 50.7 และร้อยละ 36.4 ส่วนนักเรียนฯนั้นระดับทัศนคติส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46.9 ดังนั้น โดยรวมแล้วทัศนคติของ ยสธ. จะสูงกว่าทัศนคติของนักเรียนฯ

4. พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

ในการศึกษานี้พบว่ากลุ่มนักเรียนจะอ่านหนังสือโป๊/คู่มือโอโป๊ หรือภาพยนตร์ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศสูงกว่ากลุ่ม ยสร. ซึ่งสอดคล้องกับการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนมีสูงกว่ากลุ่ม ยสร. ร้อยละ 7.70 และ ร้อยละ 3.94 ส่วนอายุครั้งแรกของการมีเพศสัมพันธ์ในนักเรียนเริ่มตั้งแต่อายุน้อยที่สุด เริ่มตั้งแต่ 11 ปี และมากที่สุดจะอยู่ในช่วงอายุ 14 - 16 ปี มากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของ อังสนา บุญธรรม (2534) ที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก อายุ น้อยที่สุดคือ 12 ปี และโดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15 - 16 ปี รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฑามาศ นุชนารถและระวีวรรณ วุฒิปรีดิทธิและเกื้อ วงศ์บุญสินกับเขาวรัตน์ ประปักษ์ขาม ซึ่งช่วงอายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ในช่วงเดียวกัน ส่วนบุคคลที่ ยสร. และ นักเรียน มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก ส่วนใหญ่ของทั้ง 2 กลุ่มคือ เพื่อนต่างเพศ รองลงมาคือ โสเภณี และต่อเนื่องถึงคู่นอนในปัจจุบันที่ส่วนใหญ่เป็นเพื่อนต่างเพศเช่นกัน โดยที่จำนวนคู่นอนของ ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากมีเพียง 1 คน ส่วนจำนวนคู่นอนที่มากที่สุดคือ 15 คน และเป็นคู่นอนที่เป็น เพศเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้ง ยสร. และนักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยการเที่ยวโสเภณี ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ เช่น การใช้กรรไกรตัดเล็บ/กรรไกรตัดหนัง ร่วมกับผู้อื่นมีสูงที่สุด รองลงมาได้แก่การใช้มีดโกนร่วมกัน ซึ่งแสดงว่าทั้ง ยสร. และนักเรียน ไม่ตระหนักหรือไม่มีความรู้ในการใช้สิ่งของเหล่านี้ร่วมกัน ทำให้มีโอกาสที่จะติดเชื้อโรคเอดส์ได้ จึงเป็นสิ่งที่ควรแนะนำและปลูกฝังให้มีการใช้สิ่งของเหล่านี้ส่วนตัวให้มากขึ้น

ส่วนการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ที่ให้ ยสร. และนักเรียน ประเมินสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้ติดเชื้อโรคเอดส์ของตนเองนั้น ทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินว่าตนเองมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ใกล้เคียงกัน เท่ากับ ร้อยละ 13.3 และ 12.4 ตามลำดับ

5. ความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะทางสังคม ประชากร กับความรู้ทัศนคติ เรื่องโรคเอดส์ และ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยจำแนกตามปัจจัยทางด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ด้านประชากร

5.1.1 เพศกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่า ยสร. เพศหญิงมีความรู้

เรื่องโรคเอดส์ต่ำกว่าเพศชาย ส่วนในนักเรียนพบว่าเพศชายมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีกว่าเพศหญิง แต่เมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์ทางด้านสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วณิช ปิ่นประทีป (2535) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้ และทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จ. พิษณุโลก พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความรู้

ส่วนเพศกับทัศนคติใน อสร. เพศหญิง มีทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ดีกว่าเพศชาย ส่วนนักเรียนฯ เพศชายกลับมีทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ต่ำกว่าเพศหญิงและเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางด้านสถิติ พบว่า มีเพียงกลุ่มนักเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ อสร. เป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรม ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ จึงไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ในขณะที่ นักเรียนฯ พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ แคทเธอริน เอ็ม บิลล์เลย์ ที่ศึกษาในนักเรียนเกรด 10 ของโรงเรียนในเมืองฟิลาเดลเฟีย สหรัฐอเมริกา ที่พบว่านักเรียนหญิงมีความเชื่อที่ถูกต้องมากกว่านักเรียนชาย

5.1.2 อายุ

อายุกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ พบว่า ใน อสร. และนักเรียนฯ กลุ่มอายุ 16-17 ปี มีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด โดยเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ทางด้านสถิติ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ระหว่างอายุและความรู้เรื่องโรคเอดส์

อายุกับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ พบว่ามีเพียง อสร. เท่านั้นที่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($p < .05$) ระหว่างอายุกับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งในนักเรียนฯ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของวณิช ปิ่นประทีป (2535) ที่พบว่านักเรียนกลุ่มอายุ 16 ปี มีความกังวลใจกลัวว่าจะเป็นโรคเอดส์มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

อายุกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม ช่วงอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมากที่สุด อยู่ระหว่าง 14 - 16 ปี และผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย เป็นโสดถึงร้อยละ 25 ใน อสร. และนักเรียนมี ร้อยละ 15 ดังนั้น โอกาสที่จะติดเชื้อเอดส์จากช่วงอายุดังกล่าวจึงมีโอกาสน้อยไปด้วย

5.2 ด้านเศรษฐกิจ

5.2.1 อาชีพของบิดา-มารดา กับความรู้เรื่องโรคเอดส์ พบว่า อาชีพหลักส่วนใหญ่ของบิดา-มารดา ทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ อาชีพเกษตรกรกรรม รองลงมาได้แก่ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

แต่เมื่อนำมาทดสอบความสัมพันธ์แล้ว พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ระหว่างอาชีพและระดับความรู้เรื่องโรคเอดส์

อาชีพของบิดา-มารดาที่สัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์พบว่าทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) เช่นเดียวกับการศึกษาของ วชิ ปิ่นประทีป (2535) ที่พบว่า อาชีพของบิดา-มารดา ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

5.2.2 รายได้ของครอบครัวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่ารายได้ของ ยสร. ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ารายได้ของครอบครัวไม่มีผลต่อความรู้เรื่องโรคเอดส์ในกลุ่ม ยสร. ส่วนนักเรียนฯ พบว่ารายได้ของครอบครัวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แสดงว่าครอบครัวที่มีรายได้สูงขึ้น ความรู้ของนักเรียนฯจะมีความรู้ดีกว่านักเรียนฯที่ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะโอกาสในการรับรู้ข่าวสารเรื่องโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ มีมากกว่า

รายได้ของครอบครัวต่อทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่า ผลเป็นเช่นเดียวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ได้แก่ รายได้ของครอบครัวและทัศนคติของ ยสร. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนฯมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญของสถิติ ($p < .05$)

รายได้ของครอบครัวต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์จากการศึกษาพบว่า ความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$)

5.2.1 รายรับ-รายจ่ายของ ยสร. และนักเรียนฯ ต่อความรู้ทัศนคติเรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อของโรคเอดส์ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.5$) ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ นฤมล รัตนไพจิตร (2533) ที่พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณี

5.3 ด้านสังคม

5.3.1 สถานที่ตั้งของโรงเรียนกับความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนในเขตเทศบาล นอกเขตเทศบาล ในเขตสุขาภิบาล นอกเขตสุขาภิบาล พบว่าสถานที่ตั้งของโรงเรียนตามกลุ่มต่าง ๆ ที่พบว่ามี ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

5.3.2 ระดับการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์ ในกลุ่มนักเรียนฯ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งแสดง

ว่าความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามระดับการศึกษา นักเรียนชั้น ม.6 มีความรู้เรื่องโรคเอดส์อยู่ในระดับที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 แต่ในด้านทัศนคติพบว่ามีเพียง ฮสร. เท่านั้นที่พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า ฮสร. เหล่านี้ได้รับการนิเทศติดตามจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและครูพยาบาลเป็นประจำ ทำให้ความรู้ลึกที่มีต่อโรคเอดส์ดีกว่ากลุ่มของนักเรียนฯ จากการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของ ยิงเกียรติ ไพศาลอักษรพงษ์ (2534) ที่ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ ทัศนคติดีกว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

5.3.3 แผนกวิชาที่ศึกษากับความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่าในกลุ่มนักเรียนฯ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยที่นักเรียนที่เรียนในแผนกวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ดีกว่านักเรียนฯ ในแผนกอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภจรี วังวัฒน์ (2533) ศึกษาเรื่อง ความรู้ทัศนคติและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและโรคเอดส์ของนักเรียนชาย มัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพฯ พบว่านักเรียนฯ ที่เรียนสายสามัญ มีความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่านักเรียนที่เรียนสายอาชีพ

5.3.4 ที่พักอาศัยกับความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ จากการศึกษาพบว่าในทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างที่พักอาศัยกับความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์ ($p > .05$) ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของอังสนา บุญธรรม (2534) ที่ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยทำนายนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตชนบทกับเขตเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าที่พักอาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

6 ความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของ ฮสร. และนักเรียนฯ

ความเกี่ยวข้องระหว่างความรู้และทัศนคติ พบว่ามีเพียง ในกลุ่ม นักเรียนฯ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นที่จะศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคิดเรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียน (ยสร.) ทุกคน จำนวน 203 คน ในโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ และอีกกลุ่มได้แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่สุ่มตัวอย่างได้ชั้นละ 1 ห้อง จำนวน 780 คนรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 983 คน ซึ่งนำมาสรุปผลวิจัยได้ ดังนี้

ความรู้เรื่องโรคเอดส์

จากผลการศึกษาพบว่าระดับความรู้เรื่องโรคเอดส์ของ ยสร. และนักเรียนฯ โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางโดยที่ ยสร. มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้สูงกว่านักเรียนฯ เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความรู้ทั้ง 2 กลุ่ม พบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อนำตัวแปรต่าง ๆ มาทดสอบความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของ ยสร. และนักเรียนฯ ในกลุ่ม ยสร. พบว่ามีเพียง การใช้สิ่งของร่วมกันเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนใน นักเรียนฯ พบว่า กลุ่มโรงเรียน ระดับการศึกษา แผนกวิชา รายได้ของครอบครัว ที่พบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และหากจะพิจารณาแยกเป็นหมวดต่าง ๆ พบว่า ในหมวดความรู้เกี่ยวกับการติดต่อของโรคเอดส์ ทั้ง 2 กลุ่ม ตอบถูกเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ข้อการบริจาคเลือดทำให้ติดโรคเอดส์ได้ ทั้ง 2 กลุ่มตอบผิดในข้อนี้มาก ส่วนหมวดภาวะแทรกซ้อนอื่นที่เป็นร่วมกับโรคเอดส์ ทั้ง 2 กลุ่ม ตอบไม่ทราบ เป็นส่วนใหญ่ และในหมวดการป้องกันตนเอง ทั้ง 2 กลุ่ม ตอบไม่ทราบเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง สามารถป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเอดส์ได้

ทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์

ในส่วนของทัศนคติ ยสร. เป็นกลุ่มที่มีทัศนคติอยู่ในระดับสูงมากที่สุด ร้อยละ 50.7 ส่วนนักเรียนฯ ระดับทัศนคติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของทัศนคติของทั้ง 2 กลุ่ม พบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อนำตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจ มาทดสอบความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติ ในยสร. มีเพียง ระดับการศึกษาและอายุ เท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนนักเรียนพบว่า มี กลุ่มโรงเรียน แผนกวิชา เพศ รายได้ ของครอบครัวและการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.5$) และทั้ง 2 กลุ่มแสดงความเห็นด้วยอย่างมาก ต่อโรคเอดส์ว่าเป็นปัญหาของสังคม และทั้ง 2 กลุ่มเชื่อว่า จะหลีกเลี่ยงการติดเชื้อเอดส์ และสามารถที่จะเรียนร่วมนอกกับผู้ติดเชื้อเอดส์ได้ และมีจำนวนไม่มากที่เห็นว่ารัฐบาลควรจัดสถานที่ให้ผู้ป่วยโรคเอดส์อยู่ต่างหาก แต่ในความคิดว่า โรคเอดส์เป็นโรคที่ไม่ร้ายแรงจริง แต่เป็นเพียงการให้ข่าว และข้อที่เห็นว่าโรคเอดส์ไม่สามารถ ป้องกันได้ ซึ่งมีประมาณ ครึ่งหนึ่ง ของทั้ง 2 กลุ่มที่แสดงความเห็นด้วย

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์

สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของยสร. และนักเรียน พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมในการอ่านหนังสือโป๊ หรือหนังสือปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 35.0 และ ร้อยละ 47.8 เช่นเดียวกับ การดูวิดีโอหรือภาพยนตร์ปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ ที่ ทั้ง 2 กลุ่มเคยดู มี ร้อยละ 31.5 และ ร้อยละ 48.3 ส่วนประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ใน นักเรียน เคยมีประสบการณ์ทางเพศสูงกว่า ยสร. โดย 2 กลุ่ม มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ มากที่สุด ส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณีใน นักเรียนมีสูงกว่า ยสร. ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ทั้ง 2 กลุ่ม โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์จากพฤติกรรมทางเพศมากยิ่งขึ้น ส่วนพฤติกรรมอื่น ๆ นั้น พบว่าพฤติกรรมของการใช้สิ่งของร่วมกัน โดยเฉพาะการใช้กรรไกรตัดเล็บ/ตัดหนัง และใบมีดโกน ทั้ง 2 กลุ่มยังมีพฤติกรรมของการใช้สิ่งของเหล่านี้ร่วมกับผู้อื่นอยู่สูงมาก

ส่วนความรู้และทัศนคติเรื่องโรคเอดส์เมื่อนำมาหาความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ โดยการหาความสัมพันธ์ทางสถิติ พบว่า มีเพียงกลุ่มนักเรียนเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึง ระดับความรู้ ทัศนคติ เรื่องโรคเอดส์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 กลุ่ม คือ ยสร. ซึ่งเป็น นักเรียนที่ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มาแล้ว รวมถึงการที่เป็นผู้ที่มิบทบาทในการให้ความรู้และให้คำแนะนำแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน และอีกกลุ่มได้แก่ นักเรียนทั่วไป ซึ่งจากผล การศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ควรจะมีการประชุมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อ

-หาแนวทางที่เหมาะสมในการให้ความรู้แก่ ทั้งยสสร.และนักเรียนฯ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น

-ปลูกฝังทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ให้แก่ ยสสร.และนักเรียนฯ

-หาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ ยสสร. มีบทบาทในการที่เป็นผู้ให้ความรู้และช่วยเหลือเพื่อน ๆ ให้มากขึ้น

-ควรมีการวางแผนในการสอน วิชาเพศศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างจริงจัง โดยน่าจะพิจารณาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2. จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ในเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของทั้ง ยสสร.และนักเรียนฯยังมีพฤติกรรมในการใช้สิ่งของร่วมกัน ซึ่งเป็นโอกาสเสี่ยงที่อาจจะเกิดการติดเชื้อโรคเอดส์ จากการใช้สิ่งของที่มีการปนเปื้อนเลือดหรือเชื้อไวรัสเอดส์ เช่น แปรงสีฟัน กรรไกรตัดเล็บ/ตัดหนัง มีดโกน เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมการใช้สิ่งของเหล่านี้เป็นของใช้ส่วนตัวให้มากขึ้น

3. จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า มียสสร.และนักเรียนฯถึงร้อยละ 35.0 และ 47.8 ที่เคยอ่านหนังสือโป๊หรือปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ และมี ร้อยละ 31.5 และ 48.3 ที่เคยดูวิดีโอและภาพยนตร์โป๊หรือปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ จึงน่าที่จะมีการกวาดล้าง ห้ามปราม และจับกุมร้านที่มีการขาย/บริการเช่าเทปโทรทัศน์ หรือผู้จัดฉายภาพยนตร์โป๊ หรือปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศเหล่านี้ อย่างจริงจัง

4. สำหรับหน่วยงานทางสาธารณสุข ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ควรจะต้องพิจารณาเนื้อหาการอบรม สื่อการสอนต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ควรมีการติดตามนิเทศสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่กลุ่มผู้นำนักเรียนฯเหล่านี้จะสามารถดำเนินการตามบทบาทที่จะช่วยป้องกันโรคเอดส์หรือโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ ในสถานศึกษาได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทในการดำเนินงานของ สสร.หรือผู้นำเยาวชนอื่น ๆ ในโรงเรียนถึงบทบาทในการช่วยป้องกันโรคเอดส์ในโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมทางเพศ หรือพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ในเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดกลุ่มสนทนาเพื่อให้ทราบถึงเหตุผลบางอย่างที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาถึงกลุ่มวัยรุ่นที่อยู่นอกสถานศึกษาหรือไม่ได้เรียนหนังสือ เพราะกลุ่มเหล่านี้เ็นกลุ่มเสี่ยงอีกกลุ่มหนึ่งที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ได้มาก จากสภาวะแวดล้อมทางสังคมและสิ่งยั่วยุต่าง ๆ
4. ควรมีการศึกษาความรู้ และการปฏิบัติตัวในการป้องกันโรคเอดส์ ในประชากรกลุ่มอื่นโรคๆ ที่ไม่ใช่วัยรุ่น แต่เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เช่น กลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์หรือหญิงตั้งครรภ์ที่อยู่ตามชนบท เป็นต้น
5. ควรมีการทำวิจัยเพื่อหารูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสม ในการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่เหมาะสมในกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ